

Wymagania edukacyjne z języka polskiego na poszczególne oceny

Podane wymagania to schemat, ogólne zasady, które trzeba zmienić, uszczegółowić. Każdy nauczyciel wie (po poznaniu uczniów w klasie pierwszej i dokonywaniu analizy ich osiągnięć na kolejnych etapach), jakie wymagania może stawiać konkretnym uczniom, aby w możliwie najbardziej efektywny sposób posiadli wiedzę i umiejętności umożliwiające im dalszą naukę.

Należy pamiętać, że **warunkiem koniecznym** do omawiania tekstów kultury jest ich **znajomość w zakresie wymaganym przez nauczyciela. Uczeń zawsze musi znać tekst** (przeżytał go we fragmentach lub w całości – tak jak polecił nauczyciel), w przeciwnym wypadku analiza i interpretacja nie przyniosą oczekiwanych efektów. Ponadto dyskwalifikowane są wszelkie prace przygotowane na zasadzie „kopiuj – wklej” lub będące kompilacją cudzych prac.

Nauczyciel uwzględniając indywidualne potrzeby edukacyjne i możliwości ucznia dostosowuje do niego wymagania edukacyjne.

Zasady ogólne:

- A) **Na ocenę dopuszczającą** – uczeń wykonuje polecenia dość powierzchownie. Jego wiedza jest w zasadzie odtwórcza, umiejętności niewielkie. Ważne jest, aby uczeń, który osiąga oceny dopuszczające, podejmował pracę, wykazywał starania. Nie wszystkie zadania są dla niego przeznaczone, ale próbuje wykonywać polecenia na miarę swych możliwości. Jeśli chodzi o prace pisemne, to muszą być to prace samodzielne, chociaż oczywiście mogą być krótkie, powierzchowne, sądy mało oryginalne, argumentacja niepełna. Podobnie z wypowiedziami ustnymi – są to wypowiedzi krótkie, ale przede wszystkim powinny być zgodne z tematem.
- B) **Na ocenę dostateczną** – uczeń podejmuje działania, ale nie kończą się one pełnym sukcesem. Pracuje, ale popełnia błędy, polecenia są wykonywane nieprecyzyjnie, uczeń nie jest pewien swoich wypowiedzi pisemnych i ustnych. Jego przemyślenia są powierzchowne lub odtwórcze, ale pracuje, czyli „stara się”.
- C) **Na ocenę dobrą** – uczeń podejmuje wszystkie działania, ale popełnia nieliczne błędy. Jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne błędy. Ponadto nie zawsze umie uzasadnić swoją wypowiedź, wie, ale nie wyjaśnia omawianych zjawisk. Zapis „na ogół” oznacza, iż jego prace są wykonane dobrze, czyli zawierają drobne błędy.
- D) **Na ocenę bardzo dobrą** – uczeń wykonuje rozmaite zadania i czynności „poprawnie”, „samodzielnie”, „świadomie”, „ciekawie”, „interesująco”. Tak więc pracuje samodzielnie, wie i umie wyjaśnić. Trafnie dobiera przykłady, cytaty, argumenty, dokonuje porównań, ocen, uzasadniając swoje zdanie. Jego wypowiedzi zarówno ustne, jak i pisemne są wolne od błędów, wyczerpujące, pomysłowe, twórcze. Mówi pełnymi zdaniami, uzasadnia swoją wypowiedź, znajduje w tekście przykłady na poparcie swych słów. Umie odnieść się do świata zewnętrznego, jeśli zachodzi taka potrzeba. Podczas pracy w grupie staje się liderem, umie nie tylko współpracować, ale nadaje ton działaniom innych, wprowadza nowe rozwiązania i pomysły.

Wymagania ogólne Podst.Progr.	Ocena dopuszczająca uczeń:	Ocena dostateczna uczeń:	Ocena dobra uczeń:	Ocena bardzo dobra uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	rozumie teksty o prostej budowie; dostrzega sensy zawarte w powierzchownej warstwie tekstu; z pomocą rozpoznaje funkcje tekstu i z pomocą wskazuje	rozumie teksty o niezbyt skomplikowanej budowie; stara się dostrzegać sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu;	na ogół rozumie teksty o skomplikowanej budowie; na ogół dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu;	rozumie teksty o skomplikowanej budowie; dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; rozpoznaje funkcje tekstu i środki

	<ul style="list-style-type: none"> środki językowe służące ich realizacji; odbiega od stosowania kryteriów poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> stara się rozpoznać funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; zwraca uwagę na kryteria poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> na ogół rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; na ogół ma świadomość kryteriów poprawności językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> językowe służące ich realizacji; ma świadomość kryteriów poprawności językowej;
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła; próbuje dokonać interpretacji porównawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; stara się odczytać rozmaite sensy dzieła; stara się dokonać interpretacji porównawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; na ogół poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła; na ogół dokonuje interpretacji porównawczej; 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej;
III. Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności; nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; próbuje zwiększać własną kompetencję językową. 	<ul style="list-style-type: none"> stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stara się stosować w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; zwraca uwagę na własną kompetencję językową. 	<ul style="list-style-type: none"> na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; na ogół ma świadomość własnej kompetencji językowej. 	<ul style="list-style-type: none"> buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki; ma świadomość własnej kompetencji językowej.

Na ocenę celującą - uczeń bierze udział w konkursach przedmiotowych i uzyskuje znaczące wyniki w regionie, swą wiedzą i zainteresowaniami wskazuje na opanowanie całego materiału na danym poziomie nauczania, w sposób umiejętny, celowy i swobodny wykorzystuje opanowaną wiedzę i umiejętności do analizy i interpretacji tekstów kultury, w sposób oryginalny wypowiada się w mowie i piśmie, zajmuje się twórczością literacką, artystyczną.

KL. III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

1. Teksty literackie:

2. Julian Tuwim, wiersze (wybór)
3. Jan Lechoń, wiersze (wybór)
4. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, wiersze (wybór)
5. Kazimiera Iłłakowiczówna *Błękitna chwila*
6. Bolesław Leśmian, wiersze (wybór)
7. Stefan Żeromski *Przedwiośnie*
8. Zofia Nałkowska *Granica*
9. Maria Dąbrowska *Noce i dni* (fragmenty)
10. *Leopold Staff, wiersze (wybór)
11. *Maria Kuncewiczowa *Cudzoziemka*
12. Józef Czechowicz, wiersze (wybór)
13. Tadeusz Peiper *Noga*
14. Witold Gombrowicz *Ferdydurke*
15. Bruno Schulz *Sklepy cynamonowe* (wybór)
16. Franz Kafka *Proces*
17. *Julian Przyboś, wiersze (wybór)
18. *Witkacy Szewcy (fragmenty)
19. *James Joyce *Ulisses* (fragmenty)
20. Krzysztof Kamil Baczyński, wiersze (wybór)
21. Czesław Miłosz, wiersze (wybór)
22. Tadeusz Różewicz, wiersze (wybór)
23. Tadeusz Borowski, opowiadania (wybór)
24. Gustaw Herling Grudziński *Inny świat*
25. Hanna Krall *Zdążyć przed Panem Bogiem*
26. *Tadeusz Gajcy *Wczorajszemu*
27. Czesław Miłosz *Zniewolony umysł* (fragmenty), wiersze (wybór)
28. Tadeusz Różewicz, wiersze (wybór)
29. Zbigniew Herbert, wiersze (wybór)
30. Miron Białoszewski, wiersze (wybór)
31. Wisława Szymborska, wiersze (wybór)
32. Stanisław Barańczak, wiersze (wybór)
33. Jan Twardowski, wiersze (wybór)
34. Sławomir Mrożek *Tango*

35. Dorota Masłowska *Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną* (fragmenty)
36. Ryszard Kapuściński *Cesarz*
37. Jan Paweł II, homilia na Placu Zwycięstwa, 2 czerwca 1979
38. Albert Camus *Dżuma*, **Mit Syzyfa* (fragmenty)
39. *Witold Gombrowicz *Dziennik* (fragmenty)
40. *Gustaw Herling-Grudziński *Dziennik pisany nocą* (fragmenty)

2. Kształcenie językowe:

Język w interakcji

Skuteczność retoryczna – dostosowanie sposobu argumentacji do sytuacji wypowiedzi.

Reguły dyskusji.

Etyka mówienia – agresja werbalna jako jeden z przejawów przemocy w relacjach międzyludzkich.

Etykieta językowa – zasady językowego *savoir-vivre*'u.

Zależność między kształtem językowym wypowiedzi a kontekstem pragmatycznym (nadawca, odbiorca, sytuacja komunikacyjna).

Różne sposoby realizowania intencji komunikacyjnej nadawcy.

Oficjalność i nieoficjalność wypowiedzi językowej.

Język jako narzędzie zniewolenia w politycznych wypowiedziach propagandowych.

Perswazyjne wykorzystanie języka przez współczesną kulturę masową.

Język w społeczeństwie

Środowiskowe zróżnicowanie polszczyzny.

Terytorialne zróżnicowanie polszczyzny.

Pokoleniowe zróżnicowanie języka – język młodzieżowy na tle polszczyzny literackiej.

Pisana i mówiona odmiana języka – odmienność kształtu językowego determinowana sytuacją komunikacyjną.

Specyfika współczesnej komunikacji medialnej.

Rozwój nowych mediów – szanse i zagrożenia dla polszczyzny.

Kształt wypowiedzi językowej

Styl jako sposób wyrażania myśli w mowie i piśmie.

Funkcja i rodzaj wypowiedzi językowej jako czynniki determinujące wybór stylu.

Najważniejsze style użytkowe polszczyzny.

Podstawowe typy stylizacji.

Sposoby wzbogacania zasobu leksykalnego polszczyzny.

Podstawowe gatunki wypowiedzi językowych: artykuł, felieton, reportaż, negocjacje.

Bogactwo frazeologiczne polszczyzny.

Frazeologizmy jako tworzywo wypowiedzi poetyckiej i wypowiedzi potocznej.

Pojęcie kultury języka.

Kryteria poprawności językowej.

Podstawowe typy błędów językowych.

Błąd językowy a innowacja językowa – rozróżnienie pojęć.

Zasady redagowania i adiustacji tekstu.

Zasady sporządzania opisu bibliograficznego (książki, artykułu z pracy zbiorowej i czasopisma, materiałów internetowych i audiowizualnych).

Podstawowe gatunki wypowiedzi językowych: esej.

Opracowała:

Małgorzata Boguska